EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 2.10.2017.
COM(2017) 589 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Novērtējums par to, kā piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, EURATOM) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999

{SWD(2017) 332 final}

1 Ievads

Savienības finanšu interešu aizsardzības stiprināšanai Komisija īsteno vērienīgu programmu, un 2017. gadā ir sasniegti svarīgi starpposma mērķi. Jūlijā Parlaments un Padome pieņēma Direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības ("*PIF* direktīva")[1]. Turklāt gaidāms, ka Padome 20 dalībvalstu ciešākā sadarbībā drīzumā pieņems regulu, ar ko izveido Eiropas Prokuratūru ("*EPPO*")[2].

Šie pasākumi papildina institucionālo un juridisko vidi, kas aizsargā Savienības budžetu un kas ES līmenī šodien pamatojas uz Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai ("*OLAF*"), Eiropas Revīzijas palātas, citu Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru ("ISBA") darbu, bet dalībvalstu līmenī — uz dažādu valsts administratīvo un tiesu iestāžu darbu. Visas šīs iestādes, struktūras, biroji un aģentūras veic nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu Savienības budžetu atbilstīgi saistībām, kas izriet no Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") 325. panta. Komisija izveidoja *OLAF* 1999. gadā, lai tas veiktu administratīvo izmeklēšanu saistībā ar krāpšanu, korupciju un jebkādām citām nelikumīgām darbībām, kas ietekmē ES finanšu intereses, un palīdzētu dalībvalstīm cīņā pret krāpšanu[3].

Visi šie komponenti ir svarīgi, jo Savienība virzās uz nākamo daudzgadu finanšu shēmu. Patlaban Komisija izvērtē to, kāda veida budžets ir nepieciešams nākotnes Eiropai[4]. Savienības budžeta efektīva un pienācīga tērēšana ir galvenais faktors, kas sekmē ES pilsoņu uzticēšanos un atbalsta Eiropas projekta stiprās puses un pievienoto vērtību. Krāpšana un korupcija mazina tos resursus, kas pieejami ES pilsoņu vajadzību nodrošināšanai, un var būt par pamatu citām noziedzīgām darbībām (piemēram, terorismam un organizētajai noziedzībai), tādēļ tās ir enerģiski un efektīvi jāapkaro. Galīgais mērķis ir ES budžeta līdzvērtīga un augsta līmeņa aizsardzība visā ES teritorijā.

Šajā saistībā ziņojumā ir izklāstīti rezultāti, kas gūti, novērtējot to, kā tiek piemērota Regula Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic *OLAF*[5] ("Regula"), kā ir paredzēts Regulas 19. pantā. Turklāt ziņojumā ir izklāstīti iespējamie ceļi, kā vajadzības gadījumā pielāgot un stiprināt tiesisko regulējumu attiecībā uz *OLAF* izmeklēšanām, ņemot vērā gan to, ka tiek plānots pieņemt Padomes regulu par *EPPO* izveidi, gan novērtējuma galvenos konstatējumus.

Šim ziņojumam ir pievienots saskaņā ar Regulas 19. pantu pieņemtais *OLAF* Uzraudzības komitejas atzinums par Regulas piemērošanu[6]. Komisijas novērtējuma ziņojums un Uzraudzības komitejas atzinums ir neatkarīgi dokumenti un tika sagatavoti paralēli.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 5. jūlija Direktīva (ES) 2017/1371 par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības, OV L 198, 28.7.2017., 29.–41. lpp.

[2] Starpiestāžu lieta 2013/0255 (APP). Tieslietu un iekšlietu padome 2017. gada 8. un 9. jūnijā vienojās par vispārēju pieeju attiecībā uz regulu, ar ko īsteno ciešāku sadarbību *EPPO* izveidei. Regulas projekts pēc tam tika nosūtīts Eiropas Parlamentam, lai saņemtu tā piekrišanu. Šajā dokumentā visas atsauces uz *EPPO* regulas projektu ir atsauces uz dokumentu 9941/17 (vispārējās pieejas teksts), kas pieejams tīmekļvietnē http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9941-2017-INIT/lv/pdf.

[3] Komisijas 1999. gada 28. aprīļa Lēmums 1999/352/EK, EOTK, Euratom, ar ko izveido Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (OLAF), OV L 136, 31.5.1999., 20.–22. lpp.

[4] Eiropas Komisija, Pārdomu dokuments par ES finanšu nākotni, COM(2017) 358, 2017. gada 28. jūnijs.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. septembra Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999, OV L 248, 18.9.2013., 1.–22. lpp.

[6] *OLAF* Uzraudzības komitejas atzinums Nr. 2/2017, 2017. gada 28. septembris.

2 Regulas 883/2013 novērtējums

Novērtējumā uzmanība pievērsta **četrām galvenajām jomām**: lietderībai, efektivitātei, saskaņotībai un būtiskumam. Novērtējumā netika aplūkota ES pievienotā vērtība, jo *OLAF* LESD 317. un 325. panta satvarā nodrošina ES finanšu interešu aizsardzību, veicot ES līmenī īpašus uzdevumus, ko nevar veikt valsts līmenī. Krāpšanas apkarošanas politikas attīstības un jaunāko krāpšanas tendenču kontekstā aplūkoti arī aspekti, kas saistīti ar izredzēm nākotnē sasniegt Regulas mērķus.

Novērtējuma pamatā ir **plaša apspriešanās** ar lielu skaitu ieinteresēto personu. Novērtēšanas procesā *OLAF* 2017. gada 1. un 2. martā organizēja konferenci par Regulas[7] novērtēšanu, iesaistot gandrīz 250 dalībniekus no dalībvalstu krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestiem, dalībvalstu ES fondu pārvaldības administratīvajām iestādēm, tiesībaizsardzības, prokuratūras un tiesas iestādēm, ISBA, starptautiskām organizācijām, akadēmiskajām aprindām un nevalstiskajām organizācijām. Apspriešanās ar šīm ieinteresēto personu grupām, kā arī *OLAF* darbiniekiem notika, izmantojot arī intervijas un apsekojumus.

Novērtējums aptvēra laikposmu no 2013. gada 1. oktobra (kad Regula stājās spēkā) līdz 2016. gada decembrim.

Novērtējuma detalizētie konstatējumi un izmantotā metodika ir izklāstīti šīm ziņojumam pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā. Dienestu darba dokumenta sagatavošanai tika izmantots ārēja līgumdarba veicēja pētījums[8].

3 Novērtējuma galvenie konstatējumi

Regula Nr. 883/2013 ir tā tiesiskā regulējuma pamatelements, ar ko reglamentē *OLAF* pilnvaras veikt administratīvas izmeklēšanas attiecībā uz krāpšanu, korupciju un jebkādām citām nelikumīgām darbībām, kas ietekmē ES finanšu intereses. Aizstājot divas 1999. gada regulas, tā tika pieņemta pēc plašām iestāžu diskusijām, lai:

- uzlabotu *OLAF* lietderību, efektivitāti un pārskatatbildību, vienlaikus saglabājot tā neatkarību;
- stiprinātu to personu procesuālās garantijas un pamattiesības, uz kurām attiecas izmeklēšana;
- stiprinātu sadarbību ar dalībvalstīm, ES ISBA, trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un
- stiprinātu *OLAF* pārvaldību.

Novērtējumā parādīts, ka šie **konkrētie mērķi** ir bijuši un joprojām ir **būtiski**, lai sasniegtu vispārējo mērķi aizsargāt Savienības finanšu intereses. Tālab *OLAF* ES līmenī veic konkrētus uzdevumus, kurus nevarētu veikt atsevišķas valsts līmenī. Apspriežoties ar valstu un Savienības ieinteresētajām personām, tika apstiprināta *OLAF* veikto izmeklēšanu pievienotā vērtība. Novērtējumā arī apstiprināts, ka *EPPO* izveides kontekstā šie mērķi vēl aizvien ir būtiski.

Ar Regulu *OLAF* ir nodrošinātas iespējas atbilstīgi savām pilnvarām gūt konkrētus rezultātus. Attiecībā uz **izmeklēšanu faktisko norisi** novērtējumā ir norādīti acīmredzami uzlabojumi, kurus ir nodrošinājuši vairāki konkrēti Regulas noteikumi. Ieviešot noteikumus, kas

[7] Visas pieejamās konferences prezentācijas ir aplūkojamas Komisijas tīmekļvietnē https://ec.europa.eu/anti-fraud/policy/olaf-regulation-evaluation/conference_en.

[8] *ICF Consulting Services Limited, 2017, Evaluation of the application of Regulation no 883/2013 concerning investigations conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF), Final report,* https://ec.europa.eu/anti-fraud/sites/antifraud/files/evaluation_of_the_application_regulation_883_en.pdf

nodrošina strukturētu sadarbību, ir stiprināta **sadarbība un informācijas apmaiņa** starp *OLAF* un tā partneriem. Piemēram, par būtisku notikumu, kas stiprina saiknes starp *OLAF* un dalībvalstīm, tiek uzskatīta krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestu izveide dalībvalstīs.

Pierādījumi liecina, ka līdz ar Regulas un iekšējo organizatorisko pasākumu ieviešanu ir ievērojami palielinājusies ***OLAF* lietu atlases un izmeklēšanas efektivitāte.** To apliecina gan izmeklēšanas personāla veikto izmeklēšanu, gan sniegto ieteikumu skaita pieaugums, gan arī atgūšanai ieteikto summu pieaugums.

Tomēr vērtējumā tika atklātas arī vairākas ar **izmeklēšanas norisi** saistītas nepilnības, kas ietekmē Regulas lietderīgu un efektīvu piemērošanu.

(1) *OLAF* īsteno izmeklēšanas pilnvaras, kas izriet no vairākiem Savienības tiesību aktiem, tostarp Regulas. Tomēr dažādos gadījumos minētajos tiesību aktos ir paredzēts, ka **uz šo pilnvaru piemērošanu attiecas valsts tiesību aktu nosacījumi**, un tas jo īpaši skar pārbaudes uz vietas, uzņēmēju inspekcijas un digitālās kriminālistikas operācijas, kas veiktas dalībvalstu teritorijā. No novērtējuma izriet, ka īsti nav skaidrs tas, ciktāl atbilstīgi Regulai 883/2013 ir piemērojami valsts tiesību akti. Šodien attiecīgo noteikumu atšķirīgas interpretācijas un valstu tiesību aktu atšķirības ir par iemeslu tam, ka *OLAF* pilnvaru īstenošana dalībvalstīs ir sadrumstalota, atsevišķos gadījumos tas mazina *OLAF* spēju sekmīgi veikt izmeklēšanu un galu galā sasniegt Līguma efektīvi aizsargāt Savienības finansiālās intereses.

(2) Regulā nav paredzēts, ka *OLAF* jānodrošina ar **instrumentiem tā pilnvaru īstenošanai** gadījumā, ja personas, uz kurām attiecas izmeklēšana, un liecinieki atsakās sadarboties vai liek šķēršļus izmeklēšanai. Tas, savukārt, var ierobežot *OLAF* izmeklēšanu lietderību, radot dalībvalstīs atšķirības, kas ir atkarīgas no valstu kompetento iestāžu spējas atbalstīt *OLAF* ar saviem izpildes nodrošināšanas instrumentiem — tas ir jautājums, kur arī pastāv atšķirības saistībā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem.

(3) Novērtējumā norādīts, ka ir jāapsver atsevišķi *OLAF* pieejamo izmeklēšanas pilnvaru grozījumi, kuru pamatā ir vairāku ieinteresēto personu iesniegtie dati. Būtu jānovērtē nepieciešamība un iespēja atbilstīgi attiecīgiem nosacījumiem uzlabot piekļuvi **bankas kontu informācijai**, jo tas varētu būt svarīgi daudzu krāpšanas vai pārkāpumu gadījumu atklāšanai. Šīs pilnvaras ir saistītas arī ar iespēju izmeklēt **PVN** lietas, taču tā ir joma, attiecībā uz kuru novērtējumā norādīts, ka *OLAF* pilnvaras būtu jānosaka skaidrāk un jāstiprina.

(4) **Iekšējās izmeklēšanas** jomā Regulu piemēro saistībā ar katra/katras ISBA pieņemtajiem iekšējiem lēmumiem, un tas reizēm izraisa to, ka *OLAF* ir dažādas rīcības iespējas. Novērtējumā konstatēts, ka lielāka skaidrība Regulā par nosacījumiem, kas attiecas uz iekšējās izmeklēšanas veikšanu un kas piemērojami visiem ISBA, varētu palīdzēt labāk nodrošināt vienādu aizsardzību un paredzēt satvaru, kurā novērtēt konkrētas vienošanās, kas ietvertas iekšējos lēmumos. Turklāt, lai izmeklēšanai nodrošinātu saskaņotāku satvaru, varētu vēl vairāk pielāgot noteikumus, kas piemērojami iekšējai un ārējai izmeklēšanai (kur atšķirīgu noteikumu piemērošana nav pamatota).

(5) Vērtējumā ir apzinātas iespējas plašāk izmantot tos paņēmienus, ar kuru palīdzību *OLAF* varētu **agrīni nodot informāciju** citiem/citām ISBA, ja daļa no notiekošās izmeklēšanas faktiem, iespējams, jau ir konstatēta un rada vajadzību veikt tūlītējus piesardzības pasākumus, negaidot visas izmeklēšanas pabeigšanu.

Attiecībā uz **izmeklēšanas pēcpasākumiem** pastāv lielas atšķirības tajā, kā adresāti īsteno *OLAF* ieteikumus, un dažkārt būtiskas neatbilsmes starp ieteikumiem un to īstenošanu. Vērtējumā norādīts, ka *OLAF* nobeiguma ziņojumu kvalitāte un laicīgums ir faktors, kas ietekmē ieteikumu īstenošanu, un attiecībā uz finanšu ieteikumu īstenošanu konstatētas arī neatbilstības starp *OLAF* un ISBA veiktajiem ES budžetam nodarītā kaitējuma vērtējumiem.

Tomēr vissvarīgākā nepilnība, kas konstatēta ieteikumu īstenošanā, attiecas uz noteikumiem par ***OLAF* savākto pierādījumu pieņemamību valstu tiesvedībā**. Regulā paredzēts, ka *OLAF* ziņojumi ir atzīstami par pierādījumu šādā tiesvedībā tieši tāpat un ar tādiem pašiem nosacījumiem kā administratīvie ziņojumi, kurus sagatavojuši valsts administratīvie inspektori. Novērtējumā tiek uzskatīts, ka dažās dalībvalstīs šis noteikums pietiekami nenodrošina *OLAF* darbības efektivitāti.

Novērtēšanas gaitā **jaunie noteikumi procesuālajās garantijās**, kuri ieviesti 2013. gadā, visnotaļ tika atzīti par uzlabojumu, kas ļauj aizsargāt to indivīdu tiesības, uz kuriem attiecas *OLAF* izmeklēšana. Ar Regulu ieviestā **likumības pārbaudes funkcija** un jaunā **iekšējā sūdzību izskatīšanas procedūra** ir vēl vairāk stiprinājušas to personu procesuālās garantijas, uz kurām attiecas izmeklēšana. Vairākas apspriešanā iesaistītās ieinteresētās personas gan pauda bažas par jauno noteikumu pievienoto vērtību, taču citas personas apgalvo, ka līdzsvars starp *OLAF* pilnvarām un procesuālajām tiesībām ir pietiekams, savukārt vēl citas personas aicināja stiprināt procesuālās tiesības. Kopumā novērtējumā nav sniegti pierādījumi, ka *OLAF* pašreizējo izmeklēšanas pilnvaru un līdzekļu kontekstā Regulā paredzētās procesuālās garantijas ir nepietiekamas. Attiecībā uz Regulas noteikumiem par **uzraudzību un kontroli** vērtējumā tiek atzīts, ka atšķirīgi viedokļi un prakse attiecībā uz šiem noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz Uzraudzības komitejas nozīmi un pilnvarām, un tās piekļuvi *OLAF* rīcībā esošai informācijai par lietām, ietekmē gan komitejas darbu, gan tās sadarbību ar *OLAF*.

Novērtējumā ir norādīti arī vairāki jautājumi, kas saistīti ar Regulas **iekšējo un ārējo saskaņotību**.

(1) Ar Regulu tiek nodrošināts juridisks pamats, kuram atbilstīgi *OLAF* var sniegt dalībvalstīm palīdzību, organizējot ciešu un regulāru sadarbību starp to kompetentajām iestādēm, lai koordinētu to darbību ES finanšu interešu aizsardzības jomā. Tas ir galvenais *OLAF* pilnvaru elements, ar ko atbalstīt pārrobežu sadarbību starp dalībvalstīm. Tomēr Regulā nav ietverti sīki izstrādāti noteikumi par koordinēšanas kārtību vai procedūrām, kas piemērojamas šīm tā dēvētajām "**koordinēšanas lietām**". Tādējādi *OLAF* un tām dalībvalstīm, kas paļaujas uz *OLAF* palīdzību, trūkst juridiskas noteiktības. Tas jo īpaši ierobežojoši ir tādās jomās (piemēram, struktūrfondu jomā), kurās ar citiem ES tiesību aktiem nav paredzētas *OLAF* atbalsta un koordinēšanas funkcijas. Tajās jomās, kurās pastāv šādi noteikumi (piemēram, muitas un intelektuālā īpašuma jomā[9]), saikne starp Regulu 883/2013 un šiem citiem tiesību aktiem var radīt praktiskas piemērošanas problēmas.

(2) Regulu 883/2013 piemēro kopā ar citiem ES tiesību aktiem, no kuriem ir atkarīga *OLAF* pilnvaru reāla īstenošana. **Regula 2185/96 un Regula 2988/95**, uz kurām pamatojas viens no *OLAF* galvenajiem izmeklēšanas pasākumiem — pārbaudes uz vietas un inspekcijas —, pieņemtas pirms Regulas 883/2013 un tās 1999. gada

[9] Padomes 1997. gada 13. marta Regula (EK) Nr. 515/97 par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu muitas un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu, OV L 82, 22.3.1997., 1.–16. lpp., kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 9. septembra Regulu (ES) 2015/1525 un Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 12. jūnija Regulu (ES) Nr. 608/2013 par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1383/2003, OV L 181, 29.6.2013., 15.–34. lpp.

priekštecēm. Novērtējumā atklāts, ka starp šiem cieši saistītajiem tiesību aktiem ir vairākas nekonsekvences, kas atsevišķos gadījumos var būt par iemeslu nenoteiktībai un atšķirīgām interpretācijām.

Visbeidzot, šīm ziņojumam pievienotajā dienestu darba dokumentā un ārējā līgumdarba veicēja ziņojumā ir norādīti vairāki Regulas noteikumi, kurus Regulā būtu vēlams **formulēt skaidrāk vai vienkāršot** vai **piemērošanas ziņā uzlabot** ar īstenošanas pasākumiem. Daži no šiem noteikumiem, kam jo īpaši jāpievērš uzmanība, minēti turpmāk 5.3. sadaļā.

Iespējamā tālākā rīcība attiecībā uz novērtēšanas pēcpasākumiem ir izklāstīta 5. sadaļā. Tās pamatā, no vienas puses, vajadzētu būt šajā novērtējumā analizētajai pieredzei, kas gūta Regulas piemērošanas gaitā. No otras puses, tajās būtu jāņem vērā arī *EPPO* izveide nākotnē, kas būtiski stiprinās un mainīs mehānismus, kuri paredzēti ES finanšu interešu aizsardzībai ES līmenī.

4 Eiropas Prokuratūras izveide un tās ietekme uz *OLAF* pilnvarām un veikto izmeklēšanu

EPPO izveide ir viena no Komisijas galvenajām prioritātēm krimināltiesību jomā un daļa no vispārējās stratēģijas, kas paredzēta ar ES budžetu saistītās krāpšanas apkarošanai. Tieslietu un iekšlietu padomes sanāksmē 2017. gada 8. jūnijā 20 dalībvalstis ciešākas sadarbības ietvaros vienojās par vispārēju pieeju attiecībā uz regulu, ar ko izveido *EPPO*. *EPPO* būs pirmā ES struktūra, kurai piešķirtas pilnvaras sākt kriminālvajāšanu par *PIF* direktīvā definētajiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar ES budžetu, piemēram, krāpšanu, korupciju vai smagiem PVN pārrobežu krāpšanas gadījumiem. Gaidāms, ka tā attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar ES budžetu, īstenos konsekventāku un efektīvāku kriminālvajāšanas politiku, tādējādi nodrošinot vairāk sāktu kriminālvajāšanu, notiesājošu lēmumu un no Savienības fondiem izkrāpto līdzekļu atgūšanu lielākā apjomā. Tai būs arī iespējas novērst atsevišķas nepilnības, kas novērtējumā konstatētas attiecībā uz iesaistītajām dalībvalstīm.

Komisija jau iepriekš ir uzsvērusi nepieciešamību pastiprināt cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības budžetu, īstenojot integrētu politiku kriminālās un administratīvas izmeklēšanas jomā[10]. Šī pieeja arī šodien ir aktuāla. Kad tiks izveidota *EPPO*, Savienībā būs struktūras, kas spēs veikt abu veidu izmeklēšanas, tādējādi ES līmenī kopumā stiprinot rīcības iespējas, papildinot un pilnveidojot pasākumus, kurus dalībvalstis savas kompetences ietvaros veic ES budžeta aizsardzības jomā.

Tiklīdz *EPPO* tiks izveidots, *OLAF* vispārējās pilnvaras nemainīsies, taču tā darbība vairākos aspektos būs jāpielāgo *EPPO* pastāvēšanai.

OLAF kompetencē paliks iespējamu krāpniecisku un ar krāpšanu nesaistītu pārkāpumu administratīvā izmeklēšana Savienības ISBA ietvaros un visās dalībvalstīs ar mērķi sniegt ieteikumus par tiesas, disciplināro, finanšu vai administratīvo procedūru sākšanu.

Rodoties aizdomām par krāpšanu, *EPPO* un *OLAF* tiks aicināti cieši sadarboties. Pašlaik, ja *OLAF* veiktās izmeklēšanas norāda uz iespējamu noziedzīgu nodarījumu, *OLAF* sadarbojas ar valsts prokuratūras un tiesu iestādēm. Izveidojot pilnīgi jaunu ES līmeņa krimināllizmeklēšanas un kriminālvajāšanas iestādi, starp *EPPO* un *OLAF* ir jāizveido spēcīga

[10] Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzību ar krimināltiesībām un administratīvu izmeklēšanu. Integrēta politika nodokļu maksātāju naudas aizsardzībai", COM(2011) 293 galīgā redakcija, 26.5.2011.

sinerģija, kas ļautu abām struktūrām veikt uzdevumus iespējami efektīvi un produktīvi, kā arī ātri un efektīvi reaģēt, rodoties aizdomām par krāpšanu jebkur ES.

Šajā sakarā, lai novērstu risku saistībā ar vienu un to pašu faktu dubultu izmeklēšanu un nodrošinātu *OLAF* nepieciešamos mehānismus operatīvā atbalsta sniegšanai, būs jāapsver *OLAF* izmeklēšanas satvara pielāgojumi.

Vairākos gadījumos *OLAF* un *EPPO* darbība nebūs jākoordinē to atšķirīgo pilnvaru dēļ, jo *EPPO* veiks krimināllizmeklēšanu, bet *OLAF* — administratīvo izmeklēšanu, kurā koncentrēsies uz finanšu, disciplināriem un administratīviem pēcpasākumiem. *OLAF* arī turpinās veikt izmeklēšanu tajās dalībvalstīs, kas attiecīgajā posmā nepiedalās *EPPO*. Šajās dalībvalstīs gan valsts iestādēm, gan *OLAF* būtu jāpalīdz radīt apstākļus, kas nodrošina Savienības finanšu interešu efektīvu un līdzvērtīgu aizsardzību visā ES. *EPPO* izveidei nekādā ziņā nevajadzētu izraisīt neefektīvu budžeta aizsardzību tajās dalībvalstīs, kas nepiedalās *EPPO* izveidē.

5. Turpmākā virzība

Ar Regulu 883/2013 *OLAF* ir nodrošinātas iespējas turpināt gūt konkrētus rezultātus ES budžeta aizsardzības jomā. Grozījumi, kas veikti 2013. gadā, ir nodrošinājuši acīmredzamus uzlabojumus attiecībā uz izmeklēšanas veikšanu, sadarbību ar partneriem un attiecīgo personu tiesībām. Vienlaikus novērtējumā norādīts uz vairākām nepilnībām, kas ietekmē izmeklēšanas lietderību un efektivitāti. Turklāt *EPPO* izveide kardināli mainīs situāciju un, lai nodrošinātu sinerģiju un resursu efektīvu izmantošanu ES līmenī, liks ātri pielāgot *OLAF* darbību.

Šajā sakarā atbilstoši labāka regulējuma principiem Komisija sagatavos novērtējumu, kura rezultātā 2018. gada pirmajā pusē varētu izstrādāt priekšlikumu Regulu 883/2013 izdarīt grozījumus, kuriem būtu jāstājas spēkā, līdz sāk darboties *EPPO*[11], nodrošinot netraucētu pāreju uz iestāžu jauno sistēmu. Novērtējumā tiks ņemts vērā *OLAF* Uzraudzības komitejas atzinums, kas pievienots šim ziņojumam.

Novērtējumā galvenokārt tiks apsvērti grozījumi, kuru pamatā varētu būt *EPPO* izveides ietekme uz *OLAF* lomu un darbību. Vajadzības gadījumā, pamatojoties uz pašiem nepārprotamākajiem vērtējuma konstatējumiem, tajā varētu iekļaut arī speciālus papildu grozījumus. Tie stiprinātu *OLAF* izmeklēšanas satvaru, lai saglabātu spēcīgu un pilnīgi darbspējīgu *OLAF*, kas papildina *EPPO* krimināltiesisko pieeju administratīvās izmeklēšanās.

Novērtējumā, kas tiks veikts atbilstoši labāka regulējuma principiem un lai sagatavotu iespējamo 2018. gada priekšlikumu, un citos novērtējuma pēcpasākumos jo īpaši tiks aplūkotas turpmāk minētās jomas.

5.1. Pielāgošanās EPPO izveidei

EPPO regulas projektā jau ir noteikti *EPPO* un *OLAF* turpmāko attiecību galvenie principi, kuri paredz, ka abas struktūras darbojas savstarpēji papildinošā veidā, lai nodrošinātu to, ka Savienības finanšu interešu aizsardzībai tiek izmantoti visi pieejamie līdzekļi[12]. Novērtējumā tiks izvērtēts, kā tos varētu atspoguļot Regulā 883/2013, ieviešot konkrētas sadarbības procedūras, un papildināt ar vienošanos par sadarbību.

[11] *EPPO* regulas projekta 120. panta 2. punkts. *EPPO* uzņemsies savus izmeklēšanas un kriminālvajāšanas pienākumus tajā dienā, kas noteikta ar Komisijas lēmumu, un ne agrāk kā trīs gadus pēc *EPPO* regulas stāšanās spēkā.

[12] *EPPO* regulas projekta 101. panta 1. punkts.

Viens aspekts, ko varētu aplūkot, attiecas uz ***OLAF* saņemtās informācijas apstrādi un tādas informācijas ātru nodošanu *EPPO***, kura skar jebkādu noziedzīgu rīcību, kas var būt *EPPO* kompetencē[13]. Ņemot vērā *OLAF* pilnvaras, tas būs svarīgs *EPPO* saņemtās informācijas avots. Turklāt attiecībā uz *OLAF* veikto **lietu atlasi** attiecīgajos noteikumos būtu jāparedz, ka *OLAF* un *EPPO* neveic izmeklēšanas paralēli, proti, ka *OLAF* atturas veikt administratīvu izmeklēšanu, tiklīdz *EPPO* veic to pašu faktu krimināllizmeklēšanu[14].

Turklāt būtu jāanalizē arī tas, **kā *OLAF* apstrādā lietas, kuras tam nosūta *EPPO*** administratīvu pēcpasākumu veikšanai[15].

Visbeidzot, novērtējumā tiks apsvērtas iespējas, kā īstenot *EPPO* regulas projekta noteikumu, kas ļauj ***EPPO* lūgt no *OLAF* operatīvu atbalstu**[16]. Tas varētu ietvert iespēju izpēti attiecībā uz pieprasījumu izskatīšanas procedūrām, kā arī tām procedūrām, kuras *OLAF* būtu jāievēro, pildot uzdevumus, lai nodrošinātu, ka darbības rezultātus var izmantot gan *EPPO* izmeklēšanās, gan vēlākā kā pierādījumus.

5.2. OLAF izmeklēšanas funkcijas lietderības uzlabošana

Komisija pētīs vērtējumā konstatēto konkrēto nepilnību iespējamos risinājumus. Īpaša vērība būtu jāpievērš speciāliem grozījumiem, kuru mērķis ir uzlabot izmeklēšanu lietderību. Novērtējumā jo īpaši tiks aplūkoti turpmāk minētie jautājumi.

Lai nodrošinātu nemainīgi augstu aizsardzības līmeni visā Savienībā, tiks izskatīti iespējami risinājumi, lai veicinātu *OLAF* pieejamo **izmeklēšanas pasākumu saskaņotu piemērošanu** visās dalībvalstīs un ISBA. Šajā sakarā būtu jāizskata pašreizējās atsauces uz valsts tiesību aktiem, kā arī noteikumi par iekšējo izmeklēšanu.

Būtu jāapsver iespējamie grozījumi noteikumos par ***OLAF* ziņojumu kā pierādījumu pieņemamību** dalībvalstu tiesvedībā, lai nodrošinātu to lietderību un novērstu dubultas izmeklēšanas radītas nepilnības.

Komisija novērtēs arī veidus, kā stiprināt ***OLAF* pašreizējo pilnvaru izpildi**. Šajā saistībā, lai dažādos izmeklēšanas posmos nodrošinātu saskaņotu un efektīvu satvaru, būtu jāizvērtē Regulā paredzēto **sadarbības pienākumu** pārskatīšana.

Turklāt novērtējumā tiks apsvērts *OLAF* pilnvaru un **PVN** jomā izmantojamo izmeklēšanas pasākumu skaidrojums, kā arī nepieciešamība un iespēja labāk piekļūt **bankas konta** informācijai.

Visbeidzot, lai novērstu Regulas pašreizējās nepilnības, varētu izvērtēt jaunos noteikumi, ar kuriem regulē **koordinēšanas lietu** norisi.

5.3. Citi novērtējuma konstatējumi

Papildus iepriekš minētajiem novērtējumā ir apzināti vairāki jautājumi, kurus Regulā būtu vēlams noteikt skaidrāk vai vienkāršot vai kurus varētu risināt vai nu ar leģislatīviem pasākumiem, vai uzlabojot Regulas piemērošanu.

Jo īpaši Komisija apsvērs, kā labāk risināt tās praktiskās problēmas, ko rada atšķirīgi viedokļi par noteikumiem, kuri attiecas uz **Uzraudzības komitejas** lomu un pilnvarām. Šajā sakarā Komisija iesaka pēc iespējami drīz noslēgt sadarbības vienošanos starp *OLAF* un tā Uzraudzības komiteju.

---

[13] *EPPO* regulas projekta 24. panta 1. punkts.
[14] *EPPO* regulas projekta 101. panta 2. punkts.
[15] *EPPO* regulas projekta 39. panta 4. punkts un 101. panta 4. punkts.
[16] *EPPO* regulas projekta 101. panta 3. punkts.

Novērtējumā apzinātās jomas, kurās varētu Regulā varētu ieviest lielāku skaidrību, ietver noteikumus par **iekšējo izmeklēšanu** (jo īpaši par telpu inspekcijām), **digitālās kriminālistikas operācijām** un informācijas nodošanu **trešām valstīm un starptautiskām organizācijām**. Ar speciāliem grozījumiem varētu novērst arī atklātās neatbilstības un turpināt saskaņot noteikumus, ko piemēro iekšējām un ārējām izmeklēšanām (kur atšķirīgu noteikumu piemērošana nav pamatota).

Komisija varētu arī izvērtēt pasākumus, kas nodrošinātu ciešāku sadarbību starp OLAF un ISBA attiecībā uz ***OLAF* informācijas agrīnu nodošanu**, ja varētu būt nepieciešams pieņemt piesardzības pasākumus un samazināt neatbilstības attiecībā **finanšu ieteikumu** pēcpasākumiem.

Komisija iesaka *OLAF* veikt iekšējus pasākumus, lai nodrošinātu **nobeiguma ziņojumu un ieteikumu** nemainīgi augsto **kvalitāti**, un apsvērt, vai ir jāpārskata **izmeklēšanas procedūru pamatnostādnes**, lai novērstu visas iespējamās ar Regulu saistītās neatbilstības.

5.4. Perspektīvas

Vēlākā posmā 2018. gadā potenciāli iesniegtam priekšlikumam varētu sekot vēl plašāks ar *OLAF* izmeklēšanu regulējuma modernizēšanu saistīts process, kurš attiecībā uz galvenajiem aspektiem sācies kopš *OLAF* izveides 1999. gadā (un pat iepriekš). Tā varētu būt iespēja apsvērt būtiskākus grozījumus saistībā ar 21. gadsimta krāpšanas tendencēm, tādēļ būtu jāņem vērā pieredze, kas gūta *EPPO* un *OLAF* sadarbības gaitā. Tas arī ļautu pievērst uzmanību citiem tiesiskā regulējuma aspektiem, kas, iespējams, ir jāapsver un jāapspriež vēl sīkāk. Tas varētu ietvert *OLAF* institucionālo pārvaldību un tā darbības pārbaudes. Novērtējumā nav skaidri norādīts, ka šajā posmā ir būtiski jāpārskata Regulas attiecīgie noteikumi. Turklāt būtu jāpiebilst, ka Komisijas priekšlikums par procesuālo garantiju kontroliera amata izveidi[17] vēl nav pieņemts un ka līdztiesīgais likumdevējs to nav virzījis tālāk. Novērtējumā atzīts, ka tiesiskā regulējuma iespējamās pārskatīšanas otrajā posmā varētu ietilpt arī plašāki jautājumi, kas saistīti ar tā ES krāpšanas apkarošanas tiesiskā regulējuma vispārējo saskaņotību, uz kuru neattiecas Regula 883/2013.

[17] COM(2014) 340 final.